

**RAPORT Z REALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY MORYŃ
ZA LATA 2021-2022**

Spis treści:

1. WSTĘP	1
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	3
3. ZAKRES REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	6
4. PODSUMOWANIE	23

Wykaz skrótów

ARiMR   Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

b.d.	brak danych
b.p.	brak pomiarów
FDS	Fundusz Dróg Samorządowych
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych
JCWPd	Jednolite Części Wód Podziemnych
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu
OZE	Odnawialne źródła energii
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów
PZDR	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Gryfinie
RIPOK	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie
RPO WZ	Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie
ZGKiM	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu
ZZDW	Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Szczecinie

1. WSTĘP

Program Ochrony Środowiska pełni szczególną rolę w zarządzaniu środowiskiem. Z punktu widzenia władz Gminy jest on instrumentem koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska, ponieważ proces zarządzania środowiskiem leży w gestii władz lokalnych. Ze względu na to, że zarządzanie Programem wymaga ustalenia roli i zakresu działania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, a także zorganizowania struktury jego działania i systemu monitoringu, konieczna jest spójna koordynacja działań pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz samorządowych i rządowych, a także współpraca z pozostałymi partnerami.

Zarządzanie środowiskiem obejmuje zestaw narzędzi i instrumentów realizacji Programu, które są integralnie związane z kompetencjami oraz możliwościami realizacji zadań ochrony środowiska przez lokalny samorząd.

Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń” jest przedstawieniem stanu wykonania zadań wyznaczonych w harmonogramie planowanych przedsięwzięć na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026. Zawiera informacje o wykonaniu jakościowym i ilościowym celów oraz zadań postawionych w gminnym programie ochrony środowiska.

Ustawa Prawo ochrony środowiska nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji przedmiotowego programu.

Podstawę prawną do opracowania raportu z wykonania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026” stanowi art. 18 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (tekst jednolity – Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.).

Ustawa nakłada na burmistrza obowiązek wykonania raportu co 2 lata. Raport obejmuje okres od 01.01.2021 do 31.12.2022 r. Raport z wykonania programu burmistrz przedkłada Radzie Miejskiej.

Podstawę do sporządzenia niniejszego raportu stanowi sporządzony Program Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń, na podstawie przepisów art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 21.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska, a następnie zatwierdzony Uchwałą Nr VI/34/2019 Rady Miejskiej w Moryniu w dniu 15.05.2019 r.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń dokonano charakterystyki zasobów i składników środowiska przyrodniczego terenu gminy w zakresie poszczególnych elementów środowiska. Na podstawie szczegółowej analizy scharakteryzowanych elementów,

sporządzono ocenę zagrożeń i tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego obszaru gminy. W opracowaniu wskazano źródła i przyczyny zachodzących przeobrażeń. Przedstawiono zagadnienia z zakresu ochrony powietrza, wód, powierzchni ziemi, hałasu, przyrody itp.

Sposób oraz źródło pozyskiwania danych:

W celu pozyskania danych niezbędnych do opracowania Raportu w pierwszej kolejności utworzono szczegółowy wykaz respondentów mających udział w realizacji *Programu*, umożliwiającą przeprowadzenie ankietyzacji. Ankietyzacja dotyczyła zadań, których realizacja zaplanowana była od roku 2021 do roku 2022.

W celu uzyskania niezbędnych danych opracowane zostały ankiety, które dopasowano do poszczególnych grup odbiorców, tj., m.in.:

- gmin powiatu gryfińskiego, Starostwa Powiatowego w Gryfinie, Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie, Inspekcji Ochrony Środowiska Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Nadleśnictw, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

W raporcie wykorzystano dane zawarte m.in. w:

- „Programie ochrony środowiska dla gminy Moryń na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026 ”,
- informacjach umieszczonych na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, Ministerstwa Rozwoju i Technologii, Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Generalnej i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

Ankiety zostały rozesłane pocztą tradycyjną. Ocena stopnia realizacji celów wyznaczonych w POŚ została przedstawiona w postaci opisowej.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Moryń położona jest w południowo – zachodniej części Województwa Zachodniopomorskiego, na pograniczu Pojezierza Myśliborskiego i Równiny Gorzowskiej. Jest gminą o charakterze rolniczo – turystycznym. Wraz z otaczającymi gminami tworzy Powiat Gryfiński i jest jedną z jednostek samorządowych stopnia podstawowego. Graniczy z gminami: Chojna, Cedynia oraz Mieszkowice, które mają bezpośrednią styczność z granicą państwa. Obejmuje 9 sołectw: Gądno, Witnica, Bielin, Stare Objezierze, Nowe Objezierze, Klępicz, Przyjezierze, Dolsko oraz Mirowo. Siedzibą organów gminy jest miasto Moryń -centralnie położone na terenie gminy, graniczące od wschodu z wodami jednego z najgłębszych jezior w Polsce - jeziorem Morzycko. Gmina znajduje się w odległości 58 km od głównej siedziby powiatu – Gryfina oraz 83 km od stolicy Województwa Zachodniopomorskiego – Szczecina. Całkowita powierzchnia Miasta i Gminy Moryń wynosi 124,86 km². Ludność gminy Moryń na koniec 2022 roku wynosiła 4 176 osób. 1 596 zamieszkuje miasto Moryń. Gęstość zaludnienia gminy na 1 km² to 34 osoby. Liczba stałych i czasowych mieszkańców gminy Moryń, według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r., na podstawie prowadzonego rejestru mieszkańców, wynosiła 4 176 osób, w tym 2 183 kobiet i 1 993 mężczyzn. 4 098 osoby były zameldowane na pobyt stały, a 78 osób – na pobyt czasowy. W Moryniu mieszkały 1 596 osoby, a w pozostałych miejscowościach gminy – 2 580 osób. Liczba mieszkańców gminy, w stosunku do 31.12.2021 r. zwiększyła się o 5 osób. Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach kształtowała się następująco:

Miejscowość	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Bielin	212	198	410
Dolsko	30	32	62
Gądno	54	62	116
Klępicz	134	130	264
Macierz	20	18	38
Mierno	3	5	8
Mirowo	71	80	151
Młynary	15	10	25
Moryń	891	705	1 596
Moryń-Dwór	4	10	14
Niwka	3	5	8

Nowe Objezierze	107	103	210
Przyjezierze	123	126	249
Skotnica	0	1	1
Stare Objezierze	122	126	248
Wisław	16	15	31
Witnica	365	351	716
Witniczka	13	16	29
Razem	2 183	1 993	4 176

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych liczba mieszkańców przedstawiała się następująco:

Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Razem
0-18	417	373	790
19-59	1 127	1 106	2 233
60 i więcej	639	514	1153

W 2022 roku urodziło się w gminie 28 osób, w tym 15 dziewczynek i 13 chłopców.

W ubiegłym roku zmarło 49 mieszkańców gminy, 31 mężczyzn i 18 kobiet.

Miasto i Gmina Moryń położone są w południowej części Województwa Zachodniopomorskiego i Powiatu Gryfińskiego, na pograniczu dwóch krain fizycznogeograficznych - Pojezierza Myśliborskiego będącego częścią Pojezierza Zachodniopomorskiego i Równiny Gorzowskiej. Teren gminy znajduje się w otulinie i częściowo w granicach Cedyńskiego Parku Krajobrazowego. Park rozciąga się szerokim pasem wzdłuż krawędzi przełomu doliny Odry. Krajobraz Parku kształtuje pagórkowaty wał czołowo - morenowy tzw. Cedyński, z deniwelacją terenu dochodzącą do 140 m n.p.m. Ten urozmaicony pod względem form krajobrazowych teren kształtował się około 15 tys. lat

temu w wyniku ustąpienia ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Morena czołowa zbudowana została z glin zwałowych, piasków, żwirów oraz kamiennych głazów. W wyniku nierównomiernego osadzania się materiałów mineralnych i wód roztopowych wykształciła się zróżnicowana rzeźba terenu - z jednej strony pagórków, a z drugiej rozległych sandrów o wyrównanych powierzchniach utworzonych z piasków. Pagórkowata wysoczyzna morenowa na terenie Gminy Moryń jest mniej pofałdowana i znacznie niższa. W kierunku wschodnim morena czołowa jest coraz słabiej zaznaczona i na południu przechodzi w łagodną równinę. Charakterystycznymi elementami tego krajobrazu są jeziora - na terenie gminy jest zlokalizowanych blisko trzydzieści jezior i oczek śródpolnych. Największym z nich jest jezioro Morzycko, którego dno leży w kryptodepresji. Wody jeziora zasilają niewielkie rzeczki. Największą z nich jest rzeka Słubia, wypływająca z okolic Białęg (gmina Chojna), przepływająca przez jezioro Morzycko i uchodząca do Odry w pobliżu Starych Łysogórek.

Największymi zbiornikami wodnymi (powierzchnia powyżej 10 ha) są jeziora:

- a. Morzycko – powierzchnia 342,7 ha,
- b. Bielin - powierzchnia 27,4 ha,
- c. Objezierze – powierzchnia 18,0 ha,
- d. Mierno – powierzchnia 13,2 ha,
- e. Łabędzin Głęboki – powierzchnia 11,3 ha,(Kwadrat)
- f. Łabędzin – powierzchnia 11,3 ha,(But)
- g. Stare Objezierze – powierzchnia 10,3 ha.

Infrastruktura energetyczna

Wszystkie miejscowości na terenie gminy Moryń są zelektryfikowane.

Największą powierzchnię w gminie zajmują użytki rolne 7 213 ha (57,77 %), następnie lasy i zadrzewienia 3 478 ha (27,86 %). Pozostałe powierzchnie:

- wody powierzchniowe 651 ha (5,21 %);
- nieużytki 487 ha (3,90%);
- tereny komunikacyjne 304 ha (2,43%);
- grunty rolne zabudowane 128 ha (1,03%);
- tereny mieszkalne 23 ha (0,18%);
- inne tereny zabudowane 28 ha (0,22%);

- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe 48 ha (0,38%);
- użytki kopalne 47 ha (0,38%);
- pozostałe tereny 79 ha (0,63%)

Całkowita powierzchnia terenu w Gminie Moryń zajmuje 12 486 ha. Gmina pod względem użytkowania terenu jest obszarem o charakterze rolniczo-leśnym. Jest to teren atrakcyjny dla uprawiania turystyki i rekreacji.

Gmina jest dobrze skomunikowana z systemem komunikacji województwa i kraju.

Sieć dróg kołowych stanowią:

Droga krajowa:

- nr 31: Szczecin - Gryfino – Chojna – Mieszkowice - Kostrzyn,

Droga wojewódzka:

- nr 125: Bielinek – Lubiechów Dolny – Cedynia – Golice – Kłęcz – Moryń – Wierzchlas,

Ponadto istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych.

Łącznie przez teren gminy Moryń przebiega 83,28 km dróg w tym:

- krajowych – 4,68 km,
- wojewódzkich – 17,80 km,
- powiatowych 48,80 km,
- gminnych – 12 km.

Siecią drogową zarządzają następujące organy administracyjne:

- drogi krajowe zarządzane przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA oddział Szczecin)
- drogi wojewódzkie zarządzane przez Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie Rejon Dróg Wojewódzkich w Chojnie,
- drogi powiatowe zarządzane przez Zarząd Powiatu Gryfińskiego,
- drogi gminne zarządzane przez samorząd gminny.

Przez teren gminy Moryń przebiega - trasa pojezierz zachodnich R20 – ścieżka rowerowa (odcinek o długości 13,5 km). Na terenie gminy kursują autobusy dowożące dzieci do szkół w Moryniu i Witnicy w oparciu o regularną linię komunikacyjną na trasie Nowe Objezierze - Kłęcz - Stare Objezierze - Moryń - Macierz - Bielin - Witnica - Witniczka - Chojna.

3. ZAKRES REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Zakres niniejszego programu został wyznaczony na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska;
- Możliwości finansowych analizowanej JST;
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom powiatowy, wojewódzki i krajowy);
- Celów dokumentów lokalnych (funkcjonujących na terenie omawianej JST).

W ramach Programu Ochrony Środowiska Gminy Moryń wyznaczono następujące cele w zależności od obszaru interwencji:

1. **OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA**

Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu.

2. **ZAGROŻENIA HAŁASEM**

Poprawa klimatu akustycznego i ochrona mieszkańców gminy przed nadmiernym hałasem.

3. **POLA ELEKTROMAGNETYCZNE**

Ochrona przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych.

4. **GOSPODAROWANIE WODAMI**

Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym na terenie gminy Moryń.

5. **GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA**

Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Moryń.

6. **ZASOBY GEOLOGICZNE**

Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.

7. **GLEBY**

Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.

8. **GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW**

Racjonalna gospodarka odpadami na terenie gminy Moryń.

9. **ZASOBY PRZYRODNICZE**

Zachowanie różnorodności biologicznej na terenie gminy Moryń.

10. **ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI**

Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii.

Realizacja zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń, lata 2021-2022

Ochrona klimatu i jakości powietrza

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
1.	Poprawa jakości powietrza poprzez likwidację niskiej emisji realizowana w ramach <i>Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Moryń</i>	Gmina Moryń				Cel strategiczny określony w przyjętym w 2016 r. PGN, tj. „Poprawa jakości życia na terenie gminy Moryń poprzez prowadzenie racjonalnego gospodarowania zasobami i energią”, realizowany jest poprzez następujące działania wyznaczone planem i opisane także w innych punktach tabeli: budowa stacji LNG oraz sieci gazowej w Moryniu; przyłączenie do sieci gazowej budynku Szkolnego Schroniska Młodzieżowego, budynku Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, obiektu noclegowo-gastronomicznego (w budowie) oraz sześć budynków mieszkalnych; termomodernizacja obiektów mieszkalnych zlokalizowanych na terenie gminy; montaż odnawialnych źródeł energii (OZE) na budynkach mieszkalnych na terenie gminy; modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkalnych; modernizacja budynku szkoły podstawowej w Witnicy – złożono wnioski o dofinansowanie (2022); modernizacja drogi wojewódzkiej, dróg powiatowych i dróg gminnych budowa systemu oczyszczania ścieków w Sołectwie Bielin; budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Przyjezierze oraz ul. Dworcowej w Moryniu z włączeniem do oczyszczalni ścieków w Moryniu – złożono wnioski o dofinansowanie (2022); współpraca z mieszkańcami oraz przedsiębiorcami

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						działającymi na terenie gminy; prowadzenie Gminnego Punktu Informacji o Funduszach Europejskich – mieszkańcy gminy Moryń korzystają z pomocy w wypełnianiu wniosków o dotacje w ramach programu „Czyste Powietrze” (w roku 2021 skorzystały 33 osoby, a w 2022 r. 23 osoby). W roku 2021 w ramach prowadzenia punktu udzielono również pomocy w przygotowaniu 23 wniosków o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Poprawa jakości powietrza przez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych – pilotaż” na terenie województwa zachodniopomorskiego.
2.	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	Gmina Moryń				Zadanie realizowane na bieżąco.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
3.	Modernizacja systemów ogrzewania budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Moryń	Gmina Moryń	2021-2022	76.487,00		Przyłącze gazowe do budynku Schroniska, wraz z wewnętrzną instalacją i montażem pieca gazowego.
4.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw na potrzeby c.o. oraz c.w.u. obiektów - mieszkalnych modernizacja indywidualnych kotłowni domowych	Mieszkańcy	2021	439.626,37	Środki własne zarządców i właścicieli nieruchomości – 259.766,27 zł WFOŚiGW – 829.871,50 zł	WFOŚiGW udzielał dofinansowania z Programu „Czyste Powietrze” oraz w ramach Programu Priorytetowego „Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych – pilotaż” na terenie województwa zachodniopomorskiego. Na jednym wniosku mogą znajdować się zadania dotyczące urządzeń grzewczych, OZE i termomodernizacji, stąd nie jest możliwe podanie wysokości dofinansowań na poszczególne rodzaje prac.
			2022	650.011,40		

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
5.	Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	GIOS				Monitoring jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim prowadzony jest w 3 strefach, w tym w strefie zachodniopomorskiej, której częścią jest Gmina Moryń. Zgodnie z zapisami wykonawczych programów państwowego monitoringu środowiska w zakresie monitoringu jakości powietrza na dany rok kalendarzowy, w okresie od 2021-2022 roku na obszarze Gminy Moryń nie były prowadzone pomiary stężeń zanieczyszczeń. W każdym roku kalendarzowym (od 2021 r. do 2022 r.) w strefach województwa zachodniopomorskiego, w tym w strefie zachodniopomorskiej opracowane zostały roczne oceny jakości powietrza za rok poprzedni w oparciu o wyniki badań oraz wyniki modelowania matematycznego. Wyniki pomiarów, raporty roczne z ocen jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim oraz wyniki modelowania matematycznego dostępne są na Portalu GIOS Jakość Powietrza w Polsce: powietrze.gios.gov.pl .
6.	Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez czyszczenie ulic na mokro, szczególnie w czasie dni bezopadowych	Gmina Moryń, GDDKiA, ZZDW, Starostwo Powiatowe w Gryfinie				Brak realizacji zadania.
7.	Budowa oświetlenia ulicznego w gminie Moryń	Gmina Moryń	2021	13.284,00 zł	Środki własne	Poprawa jakości i efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego w miejscowości Klęcicz (2 punkty świetlne).

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
8.	Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodnio-pomorskiego				Rozpoczęcie przebudowy drogi wojewódzkiej nr 125 (przejście przez miejscowość Kłępicz). Inwestycja obejmuje budowę ciągu pieszo-rowerowego. Powiat Gryfiński przygotował dokumentację budowlaną na budowę ścieżki rowerowej łączącej Moryń z trasą rowerową R20.
9.	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Gmina Moryń				Brak realizacji zadania.
10.	Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, w tym poprzez ich kompleksową termomodernizację	Mieszkańcy	2021	439.626,37	Środki własne zarządców i właścicieli nieruchomości – 259.766,27 zł WFOŚiGW – 829.871,50 zł	WFOŚiGW udzielał dofinansowania z Programu „Czyste Powietrze”. Na jednym wniosku mogą znajdować się zadania dotyczące urządzeń grzewczych, OZE i termomodernizacji, stąd nie jest możliwe podanie wysokości dofinansowań na poszczególne rodzaje prac.
			2022	650.011,40		

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
11.	Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów stwarzających warunki do stosowania odnawialnych źródeł energii	Gmina Moryń		26.760,00	Środki własne	<p>Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęte jest 11,7%, powierzchni gminy, aktualnie obowiązuje 29 planów.</p> <p>Plany ustalają dla zapotrzebowania w ciepło stosowanie m.in. alternatywnych źródeł energii: kolektorów słonecznych i pomp ciepła.</p> <p>Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla zespołu siłowni wiatrowych w obrębach Kłępicz, Nowe Objezierze, Skotnica, Moryń Dwór gm. Moryń przyjęty Uchwałą nr X/76/2015 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 13 listopada 2015 r. ustala przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów lokalizacji elektrowni wiatrowych z niezbędną infrastrukturą techniczną i strefami ich oddziaływania.</p>
12.	Realizacja inwestycji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Moryń	Mieszkańcy	2021-2022	1.089.637,77	WFOŚiGW	WFOŚiGW udzielał dofinansowania z Programu „Czyste Powietrze”. Na jednym wniosku mogą znajdować się zadania dotyczące urządzeń grzewczych, OZE i termomodernizacji, stąd nie jest możliwe podanie wysokości dofinansowań na poszczególne rodzaje prac.
13.	Prowadzenie kampanii edukacyjnych w	Gmina Moryń				Prowadzenie punktu informacyjnego dotyczącego programu „Czyste powietrze”. Prowadzenie monitoringu jakości

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	zakresie konieczności ochrony powietrza i wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie w tym promowanie odnawialnych źródeł energii					powietrza (dwa czujniki na terenie miasta Moryń) wraz z udostępnieniem informacji o jakości powietrza na stronie internetowej Gminy Moryń.

Zagrożenie hałasem

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
14.	Kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej	WIOŚ				Brak przeprowadzonych kontroli, brak zakładów stanowiących zagrożenie ponadnormatywnym hałasem.
15.	Kontrola emisji hałasu do środowiska z dróg krajowych i wojewódzkich	GDDKiA, GIOŚ				Zadanie realizowane zgodnie z planem Państwowego Monitoringu Środowiska. Brak pomiarów hałasu na terenie gminy Moryń.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
16.	Stosowanie rozwiązań ograniczających hałas w zakładach przemysłowych (np. obudowy dźwiękochłonne, tłumiki dźwięku, izolacje akustyczne)	Przedsiębiorcy				Brak zakładów stanowiących zagrożenie ponadnormatywnym hałasem.
17.	Modernizacja, budowa i przebudowa dróg na terenie gminy Moryń (odcinki <1 km)	Gmina Moryń	2021-2022	940.770,54	Środki własne Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	Przebudowa drogi gminnej nr 443010Z (ul. Pszczelarska) w miejscowości Moryń obejmowała wymianę nawierzchni z bitumicznej na betonową kostkę brukową na odcinku 250,30 mb. W ramach zadania dokonano dodatkowo wymiany sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej.
			2021-2022	311.939,92	Środki własne Fundusz Leśny	Remont drogi na odcinku Gądno-Przyjezierze polegał na utwardzeniu nawierzchni kruszywem grubości 8 cm, oraz ścinanie poboczy.
			2021	616.583,63	Środki własne	Przebudowa ul. Jaśminowej w miejscowości Moryń polegała na wykonaniu nowej nawierzchni z betonowej

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
					Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	kostki brukowej wraz z chodnikami, kanalizacją deszczową i oświetleniem ulicznym LED.
		Starostwo Powiatowe	2021	89.540,80	Środki własne	Nakładka bitumiczna w miejscowości Przyjezierze.
			2022	29.940,05	Środki własne/Program Rozwoju obszarów wiejskich	Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez budowę wyniesionego przejścia dla pieszych w m. Dolsko
		Starostwo Powiatowe	2022	628.606,76	Środki własne/program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Poprawa dostępności do obiektów użyteczności publicznej w m. Witnica poprzez przebudowę ul. Kościuszki.
18.	Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. nawierzchni o obniżonej hałaśliwości, ekranów akustycznych, w tym	GDDKiA				Nie realizowano zadania.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	stosowanie naturalnych (w postaci roślinności) lub półnaturalnych (rośliny pnące na ekranach), wałów ziemnych oraz zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg i ulic)					
19.	Wprowadzanie do mpzp informacji z map akustycznych, zapisów dotyczących klasyfikacji terenów pod względem akustycznym, stosowanie zasad strefowania oraz elementów uspokojenia ruchu w centrach miast i na terenach mieszkaniowych	Gmina Moryń	2021-2022	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Wybrane plany nakazują zachowanie standardów akustycznych dla określonych terenów.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
20.	Prowadzenie edukacji ekologicznej dot. klimatu akustycznego: w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowania ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego	Gmina Moryń, Starostwo Powiatowe w Gryfinie				Brak realizacji zadania.

Pole elektromagnetyczne

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
21.	Prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych (zgodnie z PMŚ)	GIOŚ	2021-2022		Środki własne	W latach 2021-2022, zgodnie ze Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025 oraz Programem wykonawczym pól elektromagnetycznych na 2022 rok, Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ Oddział w Szczecinie w 2022 roku, wykonało pomiar pól

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						<p>elektromagnetycznych na obszarze gminy i miasta Moryń w 1 punkcie pomiarowym. Wynikiem pomiarów była średnia arytmetyczna z półgodzinnego pomiaru prowadzonego w sposób ciągły oraz wyliczona wartość wskaźnika poziomu emisji WMe, wyznaczonego na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (Emax) uzyskanej w trakcie pomiarów. Wartość wskaźnika określa dotrzymanie dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku. Jeżeli żadna z wartości wskaźnikowych WMe nie przekracza 1, dopuszczalne poziomy PEM uznaje się za dotrzymane. Zmierzona wartość w punkcie pomiarowym przy ul. Odrzańskiej w Moryniu wyniosła 0,51 V/m a wyliczona wartość wskaźnika WMe 0,04 V/m. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019, poz. 2448), pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wykonane w latach 2021-2022 na terenie gminy i miasta Moryń, wykazały że zmierzona wartość była znacznie poniżej wartości dopuszczalnej, a wyliczona wartość wskaźnika poziomu emisji WMe nie przekroczyła 1. Wyniki monitoringu pól elektromagnetycznych w ujęciu tabelarycznym oraz oceny poziomów pól elektromagnetycznych z lat 2021-2022 znajdują się na stronie internetowej Głównego</p>

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						Inspektoratu Ochrony Środowiska pod adresem: https://www.gov.pl/web/gios/pola-elektromagnetyczne-zachodniopomorskie-lista .
22.	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Gmina Moryń	2021-2022	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Plany ustalają zasady budowy sieci telekomunikacyjnej, linii elektroenergetycznych, nakazują zabezpieczenie środowiska przed emisją szkodliwych fal elektromagnetycznych.
23.	Prowadzenie ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne	Starostwo Powiatowe w Gryfinie				Brak realizacji zadania z powodu braku zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.
24.	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM	Organizacje pozarządowe				Brak realizacji zadania z powodu braku zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.

Gospodarka wodami

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
25.	Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi	Rejonowy związek spółek wodnych w Chojnie	2021-2022	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadania realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb.
		Gmina Moryń	2021	13.000,00 w tym gmina 5.000,00	Środki własne Gmina Moryń	Udrażnianie i konserwacja rowów melioracyjnych.
		Gmina Moryń	2021	9.042,95 w tym gmina 3.150,00 Sołectwo 5.000,00		
26.	Utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji wodnych podstawowych	RZGW	2021-2022	W ramach działalności bieżącej	Środki własne	Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
27.	Ograniczenie zużycia wody w obrębie terenów miejskich (ponowne wykorzystanie „wody szarej” i „deszczówki” do celów gospodarczych) oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody)	Gmina Moryń				Brak realizacji zadania.
28.	Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej		2021-2022		Środki własne	<p>Na wodociągu w Witnicy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymiana zasuwy ziemnej w ul. Kościuszki, - remont i wymiana sprężarki, - montaż trzech nawiertek w ul. Kościuszki, - uszczelnienie rurociągów na wieży ciśnień, - wykonano 2 nowe przyłącza wodociągowe; <p>W stacji uzdatniania wody w Mirowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - malowanie armatury, - wymiana zasuwy na odżelaziaczu, - wymiana wodomierza wody surowej; <p>W stacji uzdatniania wody w Przyjezierzu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont i wymiana agregatu głębinowego – 2 szt.,

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		Wodociągi Zachodnio - pomorskie				<ul style="list-style-type: none"> - renowacja studni głębinowej, - wymiana zaworu zwrotnego $\varnothing$ 80; Na oczyszczalni ścieków w Witnicy: <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie i montaż nowego koryta wlotowego do bio bloku, - wykonanie i montaż kosza na skratki; Na wodociągu w Klępiczu: <ul style="list-style-type: none"> - w ramach przebudowy drogi wojewódzkiej Nr 125 w miejscowości Klępicz, została wymieniona sieć wodociągowa w ciągu drogi oraz zostały wykonane nowe przyłącza do budynków, - udrożniono pozostałe odcinki sieci. Ponadto wykonywana jest bieżąca wymiana zasuw sieciowych, hydrantów, wykonywane są również prace remontowe studni kanalizacyjnych.
		ZGKiM	2021	W ramach bieżącej działalności	Koszty własne	Wymieniono zasuw - 4 szt., zamontowano dodatkowe hydranty – 2 szt.
		ZGKiM	2021	W ramach bieżącej działalności	Koszt własny	Wymiana pompy głębinowej w studni nr 3.
		ZGKiM	2022	3.200,00	Koszt własny	Kapitałny remont sprężarek, naprawa silnika sprężarki nr 1.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
		ZGKiM	2022	W ramach bieżącej działalności	Koszt własny	Wymiana zasuw na wodociągu nr 4, wymiana hydrantu.
		ZGKiM	2022	W ramach bieżącej działalności	Koszt własny	Zakup silnika sprężarki 2 szt.
		ZGKiM	2022	8.000,00	Koszt własny	Zakup dozownika podchlorynu sodu.
29.	Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych)	PZDR	2021 2022			„Dobre praktyki rolnicze mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, program azotanowy oraz wymagania ramowej dyrektywy wodnej ” „ działania rolnośrodowiskowo -klimatyczne ”.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
30.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	GIOŚ	2021-2022	Brak możliwości oszacowania kosztów		Zgodnie ze Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025 oraz rocznymi programami wykonawczymi monitoringu wód powierzchniowych, w latach 2021-2022 w ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzono badania jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych Słubia, która przepływa przez teren gminy Moryń. Punkt pomiarowo-kontrolny o nazwie Słubia - ujście do Odry (m. Stare Łysogórki) [PL02S0101_0459] znajduje się poza gminą. Wynikiem prowadzenia badań było wykonanie klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz oceny stanu wód za lata 2016-2021, a także klasyfikacji elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i chemicznych za 2022 rok. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzek za lata 2016-2021 oraz klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych rzek i zbiorników zaporowych za rok 2022 dostępna jest na Portalu jakości wód powierzchniowych GIOŚ (https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88).

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						<p>Zgodnie ze Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2020-2025 oraz rocznymi programami wykonawczymi monitoringu wód powierzchniowych, w latach 2021-2022 na terenie gminy Moryń w ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzono monitoring diagnostyczno-reperowy jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) jeziornej jez. Morzycko [LW10983] w punkcie pomiarowo-kontrolnym o nazwie jez. Morzycko - głęboczek - 60,0m [PL02S0102_2082]. Wynikiem prowadzenia badań było wykonanie klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz oceny stanu wód za lata 2016-2021, a także klasyfikacji elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i chemicznych za 2022 rok. Wyniki oceny stanu jednolitych części wód jezior w latach 2016-2021 oraz klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód powierzchniowych jezior za rok 2022 dostępne są na Portalu jakości wód powierzchniowych GIOŚ (https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/LAKES/87).</p> <p>W latach 2021-2022 na obszarze powiatu gryfińskiego przeprowadzono badania zgodnie z Programem monitoringu wód podziemnych w układzie dorzeczy na lata 2016-2021 oraz Programem monitoringu jednolitych części wód podziemnych w układzie dorzeczy na lata 2022–2027 . Gmina Moryń znajduje się</p>
		GIOŚ				

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						<p>na terenie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o numerze: 23(PLGW600023), dla której przeprowadzany jest monitoring diagnostyczny. Natomiast na terenie samej gminy znajduje się jeden punkt z sieci monitoringu diagnostycznego o identyfikatorze: PLGW600023_004. Dla cyklu badań obejmującego lata 2022-2027 zaplanowano oraz przeprowadzono monitoring diagnostyczny w jego pierwszym roku. Punkt znajdujący się na terenie gmin Moryń został zaklasyfikowany do II klasy wód oznaczającej wody dobrej jakości. W pozostałych aktach badania przeprowadzane będą w ramach monitoringu operacyjnego. Ten obejmuje jednolite części wód podziemnych zagrożone niespełnieniem określonych celów środowiskowych. Jednolita część wód podziemnych obejmująca swoim zasięgiem gminę Moryń nie jest zagrożona niespełnieniem określonych celów środowiskowych zawartych w art. 59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne i nie została objęta monitoringiem operacyjnym w latach 2022-2027. Ocena za rok 2022 wymienionej jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) zostanie wykonana na koniec 2023 roku oraz udostępniona do końca pierwszego kwartału 2024 roku. Celem przeprowadzonych badań z zakresu monitoringu diagnostycznego jest uzyskanie informacji o stanie chemicznym oraz ilościowym JCWPd, a także oceny utrzymujących się trendów wzrostu zanieczyszczeń wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych. Szczegółowe wyniki przeprowadzonych badań</p>

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						w latach 2021-2022 dostępne są pod adresem: https://mjwp.gios.gov.pl .
31.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ	2021-2022			Brak przeprowadzonych kontroli.
32.	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Moryń				Zadanie wykonywane na bieżąco według planu kontroli.

Gospodarka wodno - ściekowa

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
33.	Rozbudowa sieci wodociągowej w Aglomeracji Moryń	Gmina Moryń	2021-2022	156.337,51	Subwencja kanalizacyjna	Zadanie obejmuje budowę sieci wodociągowej PE 110 wraz z przyłączami o śr. 32 mm przy ul. Odrzańskiej w Moryniu.
34.	Budowa systemu oczyszczania ścieków w sołectwie Bielin	Gmina Moryń	2020-2021	1.408.419,52 zł	PROW Środki trwałe	Zadanie obejmuje budowę oczyszczalni ścieków dla miejscowości Bielin o maksymalnej wydajności 75 m ³ /dobę.
35.	Monitoring i zarządzanie siecią kanalizacyjną oraz wodociągową	ZGKiM	2021	26.400,00	Dotacja z Gminy Moryń	Zakup beczki asenizacyjnej.
			2021-2022	430.000,00	RFIL	Zakup wozu asenizacyjnego.
36.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Aglomeracji Moryń	Gmina Moryń	2021-2022	1.494.380,99	Środki własne RPOWZ Subwencja kanalizacyjna	Zadanie obejmuje budowę sieci kanalizacji sanitarnej tłocznej z rur de90mm PE oraz de200mm, pompowni ścieków oraz sieci wodociągowej z rur de110mm PEHD.
37.	Dotacje i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla	Gmina Moryń				Nie realizowano

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie					
38.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Moryń				Brak realizacji zadania..

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
39.	Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych	Gmina Moryń				Brak realizacji zadania.

Zasady geologiczne

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
40.	Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów, poprzez prowadzenie systematycznych kontroli	OUG	2021-2022		Środki własne	Weryfikacja wydobycia kopaliny na podstawie przedstawionych półrocznych ewidencji ilości wydobycia kopalin oraz weryfikacja opłat eksploatacyjnych. W I półroczu 2021 wpłynęły 3 szt. ewidencji (100%), w II półroczu 2021 wpłynęły 3 szt. ewidencji (100%), w tym wydano jedną decyzję określającą opłatę eksploatacyjną, w I półroczu 2022 wpłynęły 3 szt. ewidencji (100%), w II półroczu 2022 wpłynęły 3 szt. ewidencji (100%), w tym wydano jedną decyzję określającą opłatę eksploatacyjną.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
41.	Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	OUG, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodnio-pomorskiego				Nie przeprowadzono kontroli zakładów górniczych wydobywających kopaliny na podstawie wydanych decyzji koncesyjnych na terenie gminy Moryń. Realizacja koncesji jest weryfikowana przez Marszałka poprzez kontrole nadsyłanych informacji dotyczących opłat eksploatacyjnych.
42.	Ochrona zasobów złóż mineralnych poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych	Gmina Moryń	2021-2022	11.760,00	Środki własne	Plany uwzględniają, w przypadku ich wystąpienia, udokumentowane złoża surowców mineralnych. Rada Miejska w Moryniu podjęła uchwałę nr XXVII/229/2022 w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Moryń. Zmiana studium dotyczyła ujawnienia udokumentowanych złóż surowców mineralnych oraz przeznaczenia terenu w miejscowości Skotnica pod rekonstrukcję Rondela.
43.	Działania edukacyjne promujące racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi i ich ochrona	Gmina Moryń				Brak realizacji zadania.
44.	Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na	Gmina Moryń				Brak realizacji zadania.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	obszarach pokolejowych					

Gleby

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
45.	Promocja pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych	ARiMR				Brak realizacji zadania.
46.	Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich	Gmina Moryń	2021-2022	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące tereny rolnicze zakazują zabudowy z wyłączeniem inwestycji określonych uzupełniającym przeznaczeniem terenu.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	przeznaczenia w dokumentach planistycznych					
47.	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku rolnym, leśnym lub innym	Właściciele terenów				Obecnie brak jest gruntów wymagających rekultywacji.
48.	Uprawa roślin energetycznych na glebach niskiej jakości	Właściciele terenów				Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb i możliwości.
49.	Wprowadzenie, odtworzenie zadrzewień śródpolnych służące ochronie gleb przed erozją wietrzną, poprawie stosunków mikroklimatycznych i biocenotycznych	Właściciele terenów				Zadanie realizowane na bieżąco zależnie od potrzeb i możliwości.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
50.	Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych i innych niż rolne	Właściciele terenów				ARiMR przyznaje rolnikom dofinansowanie w ramach PROW Poddziałanie 8.1. Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych. Nie przyznano żadnych kwot dla producentów z gminy Moryń (brak złożonych wniosków).
51.	Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych	PZDR, ARiMR	2022			Poprawa kultury gleby poprzez uprawę roślin strączkowych " Zasady zintegrowanej ochrony roślin " .

Gospodarka odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
52.	Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu	Związek Gmin Dolnej Odry	2021-2022	W ramach gospodarowania odpadami	Środki własne	Unieszkodliwianie odpadów komunalnych oraz organizowanie systemu logistycznego zbiórki odpadów na terenie działania Związku Gmin Dolnej Odry.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	utrzymania czystości i porządku					
53.	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Związek Gmin Dolnej Odry	2021-2022	7 735 338,26 zł – koszt odbioru i zagospodarowania odpadów segregowanych na terenie całego Związku	Środki własne	<p>Odbiór, transport i zagospodarowanie z nieruchomości zamieszkałych odpadów komunalnych gromadzonych w sposób selektywny, w pojemnikach w zabudowie wielorodzinnej oraz w workach w zabudowie jednorodzinnej, obejmujące następujące frakcje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Papier, tektura, czasopisma, gazety, itp. W tym opakowania, 2) Szkło, odpady ze szkła bezbarwnego i kolorowego, <p>Metal, tworzywa sztuczne, w tym opakowania wielomateriałowe i typu tetrapak.</p>
54.	Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji	Związek Gmin Dolnej Odry	2021-2022	W ramach gospodarowania odpadami	Środki własne	<p>Od 2021 r. obowiązuje nowy sposób obliczania poziomu recyklingu w odniesieniu do wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych. Poziom recyklingu odpadów komunalnych nie został osiągnięty.</p> <p>Poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania został osiągnięty w 2021 r.</p>

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	przekazywanych do składowania					
55.	Wykonanie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Związek Gmin Dolnej Odry	2021-2022	W ramach bieżącej działalności	Środki własne	Zadanie realizowane corocznie.
56.	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk odpadów	Gmina Moryń	2021	W ramach bieżącej działalności		Zlokalizowano 1 dzikie wysypisko na terenie Gminy Moryń w obrębie miejscowości Klępicz. W wyniku współpracy z Komisariatem Policji w Chojnie wysypisko zostało uprzątnięte.
			2022	W ramach bieżącej działalności		Zlokalizowano 1 dzikie wysypisko na terenie Gminy Moryń w obrębie miejscowości Stare Objezierze.
57.	Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Moryń na lata 2008 - 2032	Gmina Moryń	2021	3.856,50	Środki własne	Usunięcie azbestowych pokryć dachowych z trzech nieruchomości.
			2022	3.531,04	Środki własne	Usunięcie azbestowych pokryć dachowych z trzech nieruchomości.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
58.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi	Gmina Moryń	2021-2022		Środki własne	<p>Od wielu lat prowadzone są działania, których celem jest zapewnienie mieszkańcom możliwości życia w zdrowym środowisku i oddychania czystym powietrzem. Od 1996 r. w gminie Moryń w miesiącach: kwiecień i wrzesień prowadzone są akcje „Dzień Ziemi” i „Sprzątanie świata”. Akcje kierowane są do szkół, sołectw, stowarzyszeń, mieszkańców gminy, zarządców dróg i lasów z terenu gminy Moryń.</p> <p>Sposób realizacji: dofinansowanie przez Gminę zakupu materiałów do przeprowadzenia ww. akcji, transportu odpadów na składowisko odpadów.</p> <p>Ponadto poza akcjami usuwane są dzikie wysypiska śmieci. Działania mają na celu edukację mieszkańców w zakresie ograniczania wprowadzania trujących zanieczyszczeń do atmosfery np. przez ograniczenie spalania butelek PET, wyrobów z gumy, opakowań typu tetrapak, resztek farb, opon, przepracowanych olei, nieodpowiedniego opału stosowanego w gospodarstwach domowych itp.</p>

Zasoby przyrodnicze

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
59.	Zapewnienie właściwej ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	Gmina Moryń				Wybrane plany zakazują działań mogących prowadzić do zniszczenia stanowisk chronionych gatunków zwierząt i roślin, ustalają obowiązek zachowania istniejących terenów leśnych, śródpolnych zadrzewień i zakrzaczeń.
60.	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych form ochrony przyrody	Gmina Moryń				Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uwzględniają, w przypadku ich wystąpienia, tereny leżące w granicach form ochrony przyrody. Zakazują działalności mogącej mieć negatywne oddziaływanie na przedmiot

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
						ochrony w obszarach chronionych, zgodnie z przepisami szczególnymi.
61.	Bieżące i zrównoważone utrzymanie zieleni na terenie gminy	Gmina Moryń				Prace pielęgnacyjne terenów zielonych, odkrzaczanie dróg, zabiegi pielęgnacyjne i przycinka drzew, utrzymanie rabat kwiatowych, trawników, skwerów parkowych.
62.	Monitoring obszarów chronionych objętych działaniami ochrony czynnej (w szczególności obszarów Natura 2000)	RDOŚ	2021-2022	100.000,00 zł 70.000,00 zł	Europejskich Funduszy, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.	W ramach projektu „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych” finansowanego na podstawie umowy nr POIS.02.04.00-00-0191/16-09, na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Cedyńska PLB320017 w latach 2020-2021 wykonane zostały następujące zadania: 1. inwentaryzacja gatunków: bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> , kania ruda <i>Milvus milvus</i> , kania czarna <i>Milvus migrans</i> , rybołów <i>Pandion haliaetus</i> oraz przeprowadzona została ocena napowietrznych linii energetycznych pod kątem oszacowania śmiertelności generowanej przez linie oraz wykrycia newralgicznych miejsc, w celu zastosowania działań minimalizujących w odniesieniu do bielika; 2. inwentaryzacja gatunków: żuraw <i>Grus grus</i> (populacja lęgowa), rybitwa czarna <i>Chlidonias Niger</i> , krakwa <i>Anas strepera</i> (populacja lęgowa); 3. inwentaryzacja gatunków migrujących w całym obszarze Natura 2000, obejmująca wszystkie okresy fenologiczne, w których populacja migrująca danego gatunku występuje

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
				90.000,00 zł		w obszarze Natura 2000, w oparciu o metodykę GIOŚ dla gatunku, bądź według obowiązujących zoptymalizowanych metod dla poszczególnych gatunków: żuraw <i>Grus grus</i> , gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> , gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> , krakwa <i>Anas strepera</i>
63.	Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną	RDOŚ				Brak realizacji zadania.
64.	Bieżąca konserwacja form ochrony przyrody	Gmina Moryń, RDOŚ				Brak realizacji zadania.
65.	Ochrona, pielęgnacja i utrzymanie terenów leśnych	Nadleśnictwo Mieszkowice	2021-2022	651.753,00	Środki własne	Pielęgnacja upraw i młodników (koszenia, CW, CP), utrzymanie terenów leśnych – odnowienia i zalesień.
66.	Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków obcych inwazyjnych	Gmina Moryń, RDOŚ, Nadleśnictwo Mieszkowice				Brak realizacji zadania.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
67.	Monitoring zagrożeń antropogenicznych lasu i zapobieganie ich skutkom (zagrożenia pożarowe, nielegalne składowiska odpadów, nielegalna wycinka)	Nadleśnictwo Mieszkowice	2021-2022	23.770,00 55.470,00 15.180,00	Środki własne	Obserwacja obszarów leśnych przy wykorzystaniu systemu kamer telewizji przemysłowej, w tym wykrywanie, lokalizowanie i zgłaszanie pożarów do jednostek PSP. Likwidowanie pożarów i ich skutków, w tym udział w akcjach gaśniczych, dogaszanie i dozorowanie pożarzyst. Uprzątnięcie i utylizacja odpadów wyrzuconych nielegalnie na terenach leśnych.
68.	Budowa infrastruktury turystycznej w sąsiedztwie terenów wodnych (rzeki, jeziora) za zachowaniem zasad bezpieczeństwa	Gmina Moryń				Brak realizacji zadania.
69.	Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej oraz ochronie walorów przyrodniczych	Nadleśnictwo Mieszkowice				Nie realizowano zadania.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
70.	Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody oraz na temat znaczenia i roli lasów	Nadleśnictwo Mieszkowice	2021-2022		Środki własne	Zajęcia edukacyjne w szkołach i przedszkolach na terenie gminy Moryń.
		Nadleśnictwo Chojna, placówki oświatowe				Zajęcia realizowane na bieżąco.

Zagrożenia poważnymi awariami

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
71.	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	Komenda Powiatowa PSP w Gryfinie				Nie miały miejsca poważne awarie zagrażające środowisku.
72.	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku	RDOŚ				Nie wystąpiły zanieczyszczenia środowiska.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji zadań	Koszty poniesione [brutto, zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje
	nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego					
73.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gmina Moryń				Brak realizacji zadani. Brak zakładów o dużym ani zwiększonym ryzyku występowania poważnych awarii przemysłowych i nie istnieje duże ryzyko występowania poważnych awarii.

Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska

Jak wynika z tabeli nr 4 w okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2022 r. w ramach Programu Ochrony Środowiska wyznaczone zostały 73 zadania. Z tych 73 zadań, podjęto się realizacji 48. Poniżej przedstawiono ilość zrealizowanych zadań w poszczególnych obszarach. Należy podkreślić, iż wiele zadań wpisuje się w realizację więcej niż jednego strategicznego celu długoterminowego.

Tabela 1. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska

L.p.	Obszar interwencji	Liczba zadań wyznaczonych	Liczba zadań zrealizowanych/realizowanych
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	13	11
2.	Zagrożenia hałasem	7	3
3.	Pola elektromagnetyczne	4	2
4.	Gospodarowanie wodami	8	7
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	7	4
6.	Zasoby geologiczne	4	2
7.	Gleby	8	5
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	7	7
9.	Zasoby przyrodnicze	12	7
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	3	0
Suma		73	48

Niezrealizowane zadania dotyczyły głównie działań kontrolnych, monitoringowych oraz edukacyjnych, a spowodowane to było nie objęciem gminy Moryń programem monitoringowym, nie było także potrzeby realizacji niektórych zadań, w tym o charakterze interwencyjnym (np. w obszarze zagrożenia poważnymi awariami). Udało się podjąć wykonania prawie wszystkich zadań inwestycyjnych związanych z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury technicznej i przyrodniczej. Jedynym większym zadaniem, którego realizacji się nie podjęto było wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na obszarach pokolejowych.

Emisję zanieczyszczeń do powietrza powodują zarówno źródła naturalne, jak i antropogeniczne. Do tych pierwszych zaliczamy zjawisko wietrzenia skał, pożary czy procesy biologiczne (rozkład materii organicznej, pylenie roślin). Zanieczyszczeniami związanymi z działalnością człowieka są natomiast: przemysł energetyczny, transportowy, sektor

komunalno-bytowy. Zanieczyszczanie powietrza dzieli się na pyłowe i gazowe. Do zanieczyszczeń pyłowych zalicza się pyły zawieszane PM10 i PM2,5, które uważa się za najpoważniejsze zagrożenie zdrowia ludzi. Ma to związek ze zróżnicowaniem wielkości ich cząsteczek oraz składu chemicznego. Mogą zawierać metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i rakotwórcze oraz toksyczne związki organiczne, takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA). Ponadto pyły zawieszane mogą być nośnikiem bakterii i wirusów, które są przyczyną podrażnień układu oddechowego i alergii. Pyły mają również szkodliwy wpływ na rośliny, gdyż osadzając się na powierzchni liści pochłaniają światło i zatykają aparaty szparkowe, utrudniając proces fotosyntezy. Największy wpływ na wielkość ich emisji mają źródła bytowo-komunalne, określane jako źródła powierzchniowe tzw. niska emisja. Drugą istotną przyczyną tych zanieczyszczeń są emisje pochodzące z energetyki zawodowej i transportu.

W czerwcu 2021 roku Gmina Moryń zawarła umowę na świadczenie usług w zakresie pomiarów i wizualizacji jakości powietrza. Zakupiono i zainstalowano dwa czujniki do pomiarów jakości powietrza. Jeden z czujników został umieszczony na budynku Urzędu Miejskiego w Moryniu (22.09.2021 r.), drugi przy ul. Odrzańskiej w Moryniu (przy placu zabaw 1.06.2021 r.). Urządzenia pozwalają na odczytanie niżej wymienionych pomiarów:

- 1) stężenie pyłów zawieszonych PM 1;
- 2) stężenie pyłów zawieszonych PM 2.5;
- 3) stężenie pyłów zawieszonych PM 10;
- 4) temperatury powietrza;
- 5) ciśnienia atmosferycznego;
- 6) wilgotności powietrza.

Powyższe wartości możemy sprawdzić na stronie internetowej, na której funkcjonuje system: www.syngeos.pl, dostępne są również na stronie Urzędu Miejskiego w Moryniu.

Przez pół roku funkcjonowania urządzeń mogliśmy zaobserwować, że w okresie grzewczym w Moryniu, w obrębie murów obronnych, stężenie pyłów zawieszonych w powietrzu często bardzo mocno przekracza bezpieczne normy, dlatego zachęcamy do wymiany starych pieców na ekologiczne źródła ciepła.

W czerwcu 2022 roku Gmina Moryń, przedłużyła umowę na świadczenie usług w zakresie pomiarów i wizualizacji jakości powietrza. Pozostawiono czujniki w dotychczasowym miejscu tj. na budynku Urzędu Miejskiego w Moryniu, drugi przy ul. Odrzańskiej w Moryniu.

W trakcie funkcjonowania urządzeń mogliśmy zaobserwować jak przedstawiała się jakość powietrza w poszczególnych miesiącach:

Jakość powietrza	Wskaźnik PM 10	Wskaźnik PM 2,5
bardzo dobra	czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień	czerwiec, lipiec, sierpień

dobra	maj	marzec, maj, wrzesień, październik, listopad
umiarkowana	marzec, październik, listopad	luty, kwiecień, grudzień
dostateczna	luty, kwiecień, grudzień	
zła	styczeń	styczeń

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2024 poz. 54 ze zm.), oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. 2012 poz. 914) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Poprawa jakości życia na terenie gminy Moryń poprzez prowadzenie racjonalnego gospodarowania zasobami i energią, realizowany jest poprzez działania wyznaczone planem mi.in: budowa stacji LNG oraz sieci gazowej w Moryniu, budowę oczyszczalni w Bielinie, modernizację dróg (przebudowa drogi nr 125 obręb Kłępicz, przygotowanie dokumentacji na budowę ścieżki rowerowej), budowa sieci kanalizacyjnej, wymiana źródeł ciepła w budynkach wielorodzinnych, prowadzenie Gminnego Punktu Informacji o Funduszach Europejskich (przygotowano 23 wnioski z programu Czyste Powietrze), poprawa jakości i efektywności oświetlenia.

Hałas jest elementem środowiska charakteryzującym się dużą liczbą i różnorodnością źródeł oraz powszechnością występowania. Hałas jest uznawany za czynnik, który w największym stopniu wpływa na jakość warunków zamieszkania i wypoczynku ludzi. W 2021 r. nie prowadzono pomiarów hałasu na terenie gminy Moryń. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad opracowała „Mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3.000.000 pojazdów dla województwa zachodniopomorskiego”. Odcinek DK 31 przebiegający przez granice miejscowości Witnica nie został uwzględniony w opracowaniu map akustycznych.

W Gminie Moryń nie występują zakłady, które mogłyby stanowić zagrożenie ponadnormatywnym hałasem.

Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące (PEM) występuje w postaci naturalnej (źródłami są Ziemia, Słońce, zjawiska atmosferyczne) oraz sztucznej (związane z powszechnym wykorzystywaniem energii elektrycznej oraz nowych technik radiowych). Pola elektromagnetyczne występują w otoczeniu wszystkich urządzeń elektrycznych.

Podstawowymi źródłami pól elektromagnetycznych są:

- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- stacje radiolokacyjne,
- linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia,
- urządzenia powszechnego użytku, art. kuchenki mikrofalowe, aparaty komórkowe.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadził w ramach jednego z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska, pomiary poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku w 135 punktach w trzyletnich cyklach pomiarowych, po 45 punktów dla każdego roku. W każdym z tych 45 punktów pomiary wykonywało się raz w roku kalendarzowym. Pomiarami objęto tereny miast powyżej 50 tys. mieszkańców, pozostałe miasta i tereny wiejskie, ustalając na każdym z wymienionych obszarów badawczych po 15 punktów pomiarowych, zlokalizowanych w miejscach dostępnych dla ludności.

GIOŚ w latach 2021-2022 wykonał pomiary pól elektromagnetycznych. Zmierzona wartość pomiarów w punkcie pomiarowym przy ul. Odrzańskiej w Moryniu wyniosła 0,51 V/m, a wyliczona wartość wskaźnika WMe 0,04 V/m. Jest to wartość poniżej wartości dopuszczalnej.

Gmina Moryń leży w obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Ciekami wodnymi tworzącymi sieć hydrologiczną gminy są rzeki Słubia (długość w obszarze gminy 16 890,06 m), Kurzyca (65,89 m), Kalica (4 607,75 m) i dopływ spod Macierzy (2 499,04 m), będące ciekami naturalnymi oraz ciek sztuczny Kanał A (rurociąg) o długości 3.827,69 m. Ponadto na terenie gminy znajduje się wiele naturalnych zbiorników wodnych. Powstały one na skutek lodowca i tworzą one malowniczy krajobraz. Czynnikiem kształtującymi misy jezior były żłobienia i akumulacja lodowca, erozja wód lodowcowych i wytapianie się brył martwego lądu. Największym zbiornikiem jest jezioro Morzycko o powierzchni 342,7 ha. Innymi dużymi jeziorami (o powierzchni poniżej 30 ha) są Bielińskie, Objezierze, Mierno¹.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.) przy czym zgodnie z ust. 3 i 5 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

---

¹ Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.

Ogólna ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych jest wypadkową klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Część wód może być oceniana jako w stanie dobrym tylko i wyłącznie w przypadku, kiedy jej stan/potencjał ekologiczny jest co najmniej dobry i stan chemiczny jest dobry. W przypadku stanu/potencjału poniżej stanu dobrego lub stanu chemicznego poniżej dobrego, część wód jest oceniona jako w stanie złym, niezależnie od oceny drugiego komponentu lub od dostępności oceny dla drugiego komponentu. W tabeli przedstawiono ocenę jakości rzecznych JCWP poddanych w latach 2021-2022 monitoringowi i obejmujących teren analizowanej gminy, na obszarze której nie były jednak zlokalizowane punkty pomiarowo-kontrolne².

Zaopatrzeniem mieszkańców w wodę zajmują się:

- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu (Moryń, Moryń-Dwór),
- Wodociągi Zachodniopomorskie Spółka z o.o., Goleniów (Witnica, Klępicz, Przyjezierze, Stare Objezierze, Nowe Objezierze, Mirowo, Gądko, Dolsko, Wisław, Niwka, Młynary, Mierno, Skotnica),
- „Bielin” Sp. z o. o. Stadnina Koni (Bielin, Macierz).

Gmina Moryń jest obsługiwana przez trzy oczyszczalnie ścieków: w Moryniu, Witnicy i w Bielinie. Sieć kanalizacyjna obsługuje 65,19 % mieszkańców. W miejscach, gdzie nie ma systemu kanalizacyjnego lub istnieje on w bardzo ograniczonym zakresie ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, skąd są wywożone taborem asenizacyjnym na teren oczyszczalni. Część nieruchomości posiada również przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu obsługuje sieć wodociągową o długości 8,256 km. W 2021 roku wybudowano 870 m.b. sieci wodociągowej do Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowego Szafir w ramach projektu „Rozbudowa infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w Aglomeracji Moryń” oraz 70 m.b. dla pozostałych inwestorów. Zakład obsługuje również przyłącz wodociągowe o długości 7,018 km – w 2021 r. wybudowano 253 m.b. nowych przyłączy.

Złoża kopalin udokumentowane na obszarze gminy Moryń, to kruszywa naturalne piaszczysto-żwirowe. Wiek złóż jest szacowany na czwartorzęd plejstocen. Istotny wpływ na jakość kopalin ma genetyczny typ złóż. W złożach czwartorzędowych występujących w Polsce północnej

---

² Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020 – tabela, GIOŚ, Warszawa 2021.

i centralnej najważniejsze są złoża o genezie lodowcowej, wolnolodowcowej oraz rzecznej. Kruszywa te są wykorzystywane w budownictwie mieszkalnym oraz drogownictwie.

Co roku zwiększa się wydobywanie surowców mineralnych, zrekultywowano wszystkie wymagające tego grunty zdewastowane. Ilość odebranych odpadów komunalnych utrzymuje się na podobnym poziomie.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa i ocena stanu środowiska wskazuje, że gmina Moryń nie zalicza się do obszarów przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczeń powietrza, co oznacza poprawę jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia benzo(a)pirenem w stosunku do poprzedniego raportowanego okresu.

Wody powierzchniowe obejmujące obszar gminy wykazują zły stan ogólny, natomiast wody podziemne oceniono jako dobrej jakości.

W ciągu ostatnich dwóch lat długość sieci wodociągowej zwiększyła się o 2,2 km, a sieci kanalizacyjnej o 0,2 km. Prawie wszyscy mieszkańcy (98,6%) mają dostęp do sieci wodociągowej, mniejszy odsetek – 65,19% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej.

Unieszkodliwianiem odpadów komunalnych oraz organizowanie systemu logistycznego zbiórki odpadów w gminie zajmuje się Związek Gmin Dolnej Odry. Dane dotyczące odpadów komunalnych zebranych selektywnie i wysegregowanych z frakcji suchej przedstawiają się następująco:

SELEKTYWNE ZEBRANE ODPADY	2021	2022
Papier i tektura	18,6 t	15,5 t
szkło	64,7 t	49,7 t
Tworzywa sztuczne	25,3 t	21,5 t
Metal	10,2 t	5,7 t
Zużyty sprzęt elektroniczny	1,8 t	0,6 t
Wielkogabarytowe	154,7 t	114,4 t
Opakowania wielomateriałowe	4,2 t	2,6 t
łącznie	384,1 t	333,8 t

	2021	2022
Wartość odpadów na 1 mieszkańca	93,6 kg	79,73 kg

Gleby gminy Moryń są utworami młodymi powstałymi głównie z materiałów polodowcowych. Największą powierzchnię gminy zajmują gleby bielcowe i brunatne – gleby najbardziej wartościowe. Na dość dużym obszarze występują także gleby torfowe i torfowo-murszowe. Gleby pozostają w ścisłym związku z użytkowaniem gruntu, co znajduje odzwierciedlenie w określeniu gleb wg klas bonitacyjnych. Na terenie gminy dominują gleby średnie (IVa i IVb). Użytki rolne zajmują 7.363 ha powierzchni, co stanowi 59,11% całego obszaru gminy.

Na terenie gminy Moryń nie występują zakłady o dużym ani o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W ostatnich latach nie miały miejsca zdarzenia zakwalifikowane jako poważne awarie.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska nie prowadził kontroli w zakresie wskazanym w Programie Ochrony Środowiska, czyli emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej oraz przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.

Zadania wyznaczone w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń zostały w zdecydowanej większości zrealizowane z godnie z zamierzeniami inwestycyjnymi. W ramach realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń w latach 2020-2021 podjęto się realizacji 48 zadań wynikających z zapisów ww. Programu. Realizacja Programu kształtuje się na poziomie 65,75 %, co jest dobrym wynikiem. Gmina i pozostałe jednostki pozyskiwali środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, takich jak dotacje z Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, Krajowego Funduszu Drogowego oraz funduszy europejskich. Przeznaczono znaczne nakłady finansowe na rozwój infrastruktury drogowej i turystyczno-rekreacyjnej, modernizację istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina wybiera te inwestycje, które z punktu widzenia potrzeb omawianej jednostki samorządu terytorialnego są najważniejsze i najpilniejsze, w stosunku do jakości środowiska i zdrowia mieszkańców. Oprócz zadań inwestycyjnych, które angażowały największe nakłady finansowe, jednostka rozdysponowywała również środki na działania informacyjno-edukacyjne. Jednostki odpowiedzialne za współrealizację Programu Ochrony Środowiska, również zrealizowały szereg zaplanowanych w harmonogramie zadań, zwłaszcza z zakresu budowy i modernizacji dróg, utrzymania systemu melioracyjnego oraz gospodarki odpadami.

Biorąc pod uwagę zawarte w opracowaniu informacje, wskazujące na zrealizowanie większości zamierzonych działań oraz wynikające z nich pozytywne aspekty, wykonanie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Moryń za lata 2021-2022 ocenia się pozytywnie. Wskazuje on, że zwiększyła się długość podstawowych sieci infrastrukturalnych, takich jak sieć wodociągowa, ilość przyłączy kanalizacyjnych, przydomowych oczyszczalni ścieków, a co za tym idzie, zwiększa się liczba mieszkańców mająca dostęp i korzystających z infrastruktury mającej zapewnić poprawę jakości środowiska na terenie gminy. W dalszym ciągu konieczne jest inwestowanie w działania z zakresu ochrony środowiska, służące jego sukcesywnej poprawie.